

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกเป็นจำนวนมากให้ความสำคัญอันคัมภูรกับการจัดการประถมศึกษาให้ทั่วถึงสำหรับเด็กทุกคน อย่างไรก็ตามการที่เด็กเพียงแค่มิมีโอกาสได้เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาเท่านั้น มิได้เป็นหลักประกันว่าประสบผลสำเร็จในการเรียนทุกคน เพราะนอกจากการมีโอกาสดได้เข้าเรียนแล้วยังมีตัวแปรหรือองค์ประกอบอื่นอีกหลายประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเช่นกัน ดังนั้นถ้าตัวแปรเหล่านี้มิได้รับการเอาใจใส่จัดทออบสนองให้ดีแล้ว โอกาสที่จะยกระดับคุณภาพของการประถมศึกษาจะเป็นไปได้อย่างไร (สิริพร บุญญานันต์ 2528 : 42)

ตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวจึงเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา กล่าวคือ

วัฒนา พุ่มเล็ก ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงผลจากการศึกษาของนักจิตวิทยา พบว่า การที่บุคคลมีระดับสติปัญญาเท่ากัน มิได้หมายความว่ามิตีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากัน เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการคือ

1. วิธีสอนที่คิของครู ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนเกิดความเข้าใจและสนใจในบทเรียน

2. ขรรมชาติของนักเรียน

3. สิ่งแวดล้อมทางบ้าน
4. ผู้ปกครอง
5. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
6. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

(วัฒนา พุ่มเล็ก 2513 : 1)

อารี ยิ่งสกุล ได้ศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดพระนคร พบว่าภาษาที่พูดเมื่ออยู่ที่บ้านมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทย (อารี ยิ่งสกุล 2513 : 69)

จากผลการวิจัยของ มัลลิกา นิกยาพร และคณะ (เอกสารอัครสำเนา : 15 - 24) ซึ่งได้ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางที่จะปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการประถมศึกษาประกอบด้วย

1. สื่อการเรียนการสอน
2. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
3. สภาพการเรียนการสอน
4. ครูผู้ให้หลักสูตร
5. การบริหารและการนิเทศการศึกษา

กมล สุขประเสริฐ (2524 : 21 - 24) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโครงการวิจัยแบบทดลอง เรื่อง "การจัดองค์การและระบบบริหารโรงเรียนประชาบาล" ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยเสริมทุกตัวเมื่อรวมกันแล้วจะส่งผลให้นักเรียนมีความสำเร็จในการเรียนสูงมาก ถึงระดับ $R = 0.89$ ซึ่งการวิจัยทำนองนี้ของ

ฝรั่งอย่างนี้ก็มีความสัมพันธ์ประมาณ $R = 0.70$ กว่า ๆ เท่านั้น ปัจจัยเสริม
ดังกล่าวได้แบ่งไว้ดังนี้

1. ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่
2. ความสนใจให้ลูกเรียนสูง ๆ
3. ความรู้เดิมของเด็ก
4. ขนาดของโรงเรียน
5. ความรับผิดชอบของครูใหญ่
6. ความสนใจในการสอนของครูใหญ่
7. ความรับผิดชอบของครู
8. การลาของครู
9. วุฒิและประสบการณ์ของครู

ฯลฯ

ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ความรู้เดิมของนักเรียนมี
ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด ($R = 0.80$) ปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดคือ
วุฒิและประสบการณ์สอนของครู และปัจจัยที่ช่วยเสริมความรู้เดิมของนักเรียน ได้แก่
ความรับผิดชอบของครูประจำชั้น ความสนใจให้ลูกเรียนสูง และฐานะทางเศรษฐกิจ
ของสังคมของพ่อแม่

จากรายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526:
70-71) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชาบาล พบว่า ปัจจัยที่ส่ง
ผลต่อคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาจากการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนมี 6 ด้านได้แก่

1. ปัจจัยด้านระบบบริหารการศึกษา ประกอบด้วย หลักสูตร การนิเทศและ
การติดตามผล งบประมาณ

2. ปัจจัยด้านครูใหญ่ ประกอบด้วย การปฏิบัติงานของครูใหญ่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่กับบุคคลอื่น วิทยุ ประสิทธิภาพ และวุฒิ วาระของการดำรงตำแหน่ง

3. ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย คุณลักษณะของครู ภารกิจของครูและการปฏิบัติหน้าที่ ขวัญและกำลังใจของครู

4. ปัจจัยด้านชุมชน ประกอบด้วย ความเจริญแบบเมือง ท่าเลที่ตั้งของโรงเรียน บทบาทของผู้นำชุมชน การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน

5. ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ประกอบด้วย ฐานะทางเศรษฐกิจ ทัศนคติต่อการศึกษาและอนาคตของบุตร ลักษณะการประกอบอาชีพ แบบแผนการพักผ่อนหย่อนใจ ความอบอุ่นในครอบครัว ความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน พื้นความรู้เดิม และความพร้อมทางวิชาการ ความตั้งใจเรียนและทัศนคติต่อโรงเรียน การทำการบ้าน และการขาดเรียน

6. ปัจจัยด้านการสอนและการประเมินผล ประกอบด้วย ความพร้อมและความสนใจของครูผู้สอน วิธีสอน เนื้อหาที่สอน การใช้เวลาในการสอน และการวัดผล

ภคคณี เปรมโยธิน ศึกษานิเทศก์การศึกษาในสามจังหวัดภาคใต้ ซึ่งเป็นมูลเหตุให้การศึกษาของชาวไทยมุสลิมอยู่ในระดับต่ำ มีดังนี้คือ

1. ชาวบ้านมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะให้ลูกหลานเล่าเรียนตามหลักสูตรของราชการ เห็นว่าเรียนจบมาแล้วก็ไม่ได้อะไร เรียนทางศาสนา มีหน้าที่มากกว่า เพราะสังคมยอมรับและยกย่องผู้ที่สำเร็จทางศาสนา

2. เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พูกลำภาษาไทยไม่ได้ประมาณร้อยละ 72 เด็กจะต้องได้รับการฝึกฝนภาษาไทยทางการพูดก่อน 1 ปี เมื่อเด็กเข้าใจภาษาไทยพอสมควรแล้ว ก็สามารถศึกษาวิชาอื่น ๆ ได้ เด็กส่วนใหญ่จะพูดภาษาไทยในห้องเรียน เมื่อกลับไปบ้านก็พูดภาษาถิ่น และเมื่อเรียนสำเร็จแล้วถ้าเด็กมีการศึกษา

ไม่ตีพอบและไม่ได้นึกแผนภาษาไทย ก็จะลืมภาษาไทยภายในไม่ช้า และไปผนวกกับผู้ที่ไม่รู้หนังสือต่อไป (ภักคิณี เปรมโยธิน 2520 : 112-114)

นอกจากนี้ก็มีงานวิจัยของสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดนครราชสีมา (2525 : 101-102) ซึ่งได้วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากสาเหตุดังนี้

คานนักเรียน

1. นักเรียนมาเรียนไม่สม่ำเสมอ
2. นักเรียนใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย
3. นักเรียนสุขภาพไม่สมบูรณ์
4. นักเรียนมุสลิมต้องใช้เวลาเรียนศาสนา ทั้งเช้า-เย็น และกลางคืน ซึ่งทำให้มีภาระทางการเรียนมากเกินไป จึงมีผลให้การเรียนในโรงเรียนปกติไม่ได้ผลเท่าที่ควร

คานครู

1. ครูมีไม่ครบชั้น
2. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่เร็วเกินไป ครูตามไม่ทัน ขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล
3. ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานในโรงเรียนอยู่ในแผนผู้ก่อการร้าย เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของครูมีน้อยเกินไป
4. ครูขาดความรับผิดชอบ

คานผู้ปกครอง

1. ผู้ปกครองยากจน
2. ผู้ปกครองไม่ให้ความสนใจคานการศึกษาของบุตรหลาน
3. ผู้ปกครองเดินทางไปประกอบอาชีพที่อื่นโดย

- ไม่ไค้แจ้งย้าย
- ไม่ไค้นำเท็กไปเรียนในโรงเรียนอื่น

คาน์นุบริหาร

1. ซาคการนืเทศและทืคคาน์นผลอย่างสม่าเสมอ
2. จัคการนืคาน์การกระจายอืคราก่าลัคครุไม่เสมอภาค
3. ไม่ไค้ไค้ความเอาใจใส่และก่าลัคใจแกครุผู้สอนเท่าที่ควร
4. นุบริหารไม่ไค้สนใจที่จัะบริหารงานวิชาการอย่างจริงจัังเท่าที่ควร
5. จัคการนืคาน์การกระจายอุปกรณ์การเรียนไม่เสมอภาค

จากรายงานผลการวิจัยของ สำนักงานศึกษานืเทศจัังหวัคยะลา (2525 : 72-74) ซึ่งไค้วิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ท่าให้ผลลัสม์นุทธีทางการเรียนค่า มาจากสาเหตุ สำคัญ ๗ กัังนื้

การซาคแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. ครุซาคประสบการณ์นืในการผลิต ซึ่ เก็บ รักษาอุปกรณ์
2. โรงเรียนไม่เท็นความสำคัญนืในการซึ่สื่อการเรียน
3. ครุไม่มีเวลาในการจัคทำอุปกรณ์การสอนซึ่ขึ้นซึ่
4. โรงเรียนซาคงบประมาณนืในการจัคซึ่ เพราะอุปกรณ์บางอย่างราคาแพงและเงินที่ไค้มาโรงเรียนนำไปซึ่อย่างอื่นมาก

สาเหตุจากปัญหาคาน์นนักเรียน

1. นักรเรียนซึ่ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย
2. นักรเรียนซาคเรียนมาก
3. นักรเรียนซึ่เวลาชกเวลาเรียนเรียนภาษาและศาสนาาก
4. นักรเรียนนืในบางส่วนซึ่เวลาเค็นมาโรงเรียนเกิน 30 นาที

สาเหตุของปัญหาการเรียน

1. ครูโยกย้ายบ่อย ทำให้บางโรงเรียนที่ห่างไกลมีครูไม่ครบชั้น
2. ครูขาดความรู้ความชำนาญ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล
3. ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่

ปัญหาการบริหารการศึกษา

1. ขาดการนิเทศ ควบคุม เยี่ยม และติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ
2. จัดการกระจายอัตราค่าจ้างครูไม่เสมอภาค
3. ผู้บริหารไม่ใ้เน้นวิชาการ

จุมพล วิเชียรศิลป์ (2527 : 13) ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาจากรายงานการวิจัยการศึกษารูปแบบการกระจายอัตราค่าจ้างครูไม่เสมอภาคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติว่า ปัญหาคุณภาพการศึกษามีมากในภาคอีสาน ซึ่งมีคุณภาพการศึกษาค่ำที่สุด สาเหตุเกิดจากการขาดครูทั้งในค่านักเรียน จำนวนครู ครูไม่ครบชั้น วัสดุครุภัณฑ์ ขาดอุปกรณ์ ฐานะทางเศรษฐกิจนักเรียนไม่ดี โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนขาดเรียนมาก ผู้ปกครองขาดความเอาใจใส่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา นักเรียนไม่มีความพร้อม เช่น เรื่องภาษา ขาดงบประมาณค่าเนินการ ขาดการนิเทศ ครูขาดขวัญและกำลังใจ

นอกจากผลการวิจัยซึ่งเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางดังกล่าวแล้ว จากผลการประชุมคณะที่ปรึกษาโครงการนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาในเอเชีย (APEID) ของยูเนสโก ครั้งที่ 9 เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2527 ที่กรุงเทพมหานคร ก็ได้เสนอให้ประเทศสมาชิกที่สนใจ พิจารณาค่าเนินโครงการนวัตกรรมรวมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา โดยที่ประชุมได้กล่าวถึงตัวแปรที่สามารถช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6 ประการ ได้แก่

1. การเตรียมความพร้อมในเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การใช้กลวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งหมายถึงวิธีการสอน การใช้สื่อ และการประเมินผล
3. การเตรียมครูให้พร้อมทั้งทางด้านความรู้ความสามารถ เจตคติและความไวในการสังเกตรับรู้
4. การมีส่วนร่วมของครูปกครองและชุมชน
5. การบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษาที่ดี
6. การมีสุขภาพพลานามัยและภาวะโภชนาการที่ดี

ตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ มีประเทศที่รับคำเน้นการตามโครงการดังกล่าวในปัจจุบัน จำนวน 8 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่งแต่ละประเทศจะนำไปปรับปรุงให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงในประเทศของตน เพื่อศึกษาผลที่มีต่อการเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป (สิริพร บุญญานันท์ 2528 : 42-46)

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในต่างประเทศนั้น ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างกว้างขวางเช่นกัน กล่าวคือ

ศาสตราจารย์เพรสคอตต์ (Prescott อ้างถึงใน วัฒนา พุ่มเล็ก 2513 : 5-6) ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าเรื่องเด็กแห่งมหาวิทยาลัยแมริแลนด์ ได้ศึกษาเรื่องเด็กที่ตกอ้นมาเป็นเวลา 30 ปี โดยใช้ความรู้ทางชีววิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยา และการแพทย์ ประกอบการวิจัย ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดังนี้

1. องค์ประกอบทางร่างกาย (Physical Factors) ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางร่างกาย ขอบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทางของร่างกาย เป็นต้น

2. องค์ประกอบทางความรัก (Love Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดา มารดา ความสัมพันธ์ของบิดา มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ และ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นต้น

3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม (Cultural and Socialization Factors) ได้แก่ ชนบทหรือเมือง ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน เป็นต้น

4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน (Peer Group Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งทางบ้าน และทางโรงเรียน

5. องค์ประกอบทางการพัฒนาตนเอง (Self-Development Factors) ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทักษะของนักเรียนต่อการเรียน

6. องค์ประกอบทางการปรับตัว (Self-Adjustment Factors) ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

เพรสคอตต์ (Prescott) กล่าวว่าทั้ง 6 ประการนี้มีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน บางองค์ประกอบเป็นสิ่งที่ส่งเสริม บางองค์ประกอบเป็นอุปสรรคต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งไม่เหมือนกัน ถ้าหากว่าองค์ประกอบใดเป็นอุปสรรคต่อการเรียน ขอมทำให้นักเรียนไม่อาจใช้ความสามารถได้เต็มตามศักยภาพของตน

ฮาวิกเฮิร์ท (Havighurst 1963 : 504) ได้แบ่งมาจากสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียนทำให้เด็กเรียนและสนุกสนานต่อการเรียน

2. พ่อแม่และบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็ก ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นตัวอย่างเกี่ยวกับความสนใจและความเอาใจใส่ต่อการศึกษที่เด็กจะเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว

3. การฝึกของครอบครัวตั้งแต่เริ่มแรก ซึ่งทำให้เกิดความต้องการที่จะประสบความสำเร็จให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

ไมเนอร์ (Miner 1968:372) พบว่า องค์ประกอบที่บอกถึงความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ชั้นชั้นทางสังคม โครงสร้างของครอบครัว ขนาดของครอบครัว และศาสนา

คาน (Khan 1969: 216) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านทัศนคติต่อครู ความสนใจในการเรียน นิสัยทางการเรียน ความวิตกกังวล แรงจูงใจในการเรียน พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ ที่เขาศึกษามีส่วนร่วมในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชวอป (Schwab อ้างถึงใน สุวิธนา สุวรรณเชตนิคม ม.ป.ป. : 12-13) ศาสตราจารย์และนักวิจัยอาวุโสทางด้านหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับผลลัพธ์ทางการศึกษาและองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางการศึกษาว่า ผลลัพธ์ทางการศึกษานั้นมิได้มีลักษณะเป็นสากล (Generalized) แต่มีลักษณะเฉพาะกาลและสภาพการณ์ (Edictic) ความเฉพาะของผลลัพธ์นั้นทำให้การแปลผลจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทางการศึกษาอย่างน้อย 4 ด้านคือ

1. หลักสูตรและเนื้อหาวิชา (Curriculum and Subject Matter)
2. ครูและการสอน (Teacher and Teaching)
3. ผู้เรียนและการเรียน (Learner and Learning)
4. สภาพแวดล้อม (Milieu)

บลูม (Bloom 1976:167-171) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก และคณะ ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์และทางการเรียน (Human Characteristics and School Learning) และได้สรุปผลงานที่น่าสนใจเกี่ยวกับตัวแปรที่ทำให้เกิดความแปรปรวนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียน ตัวแปรที่เขาศึกษาได้แก่ พฤติกรรมทางด้านความรู้และความคึกของนักเรียน (Cognitive Entry Behaviors) หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียนซึ่งทำให้เขาเรียนได้ รวมทั้งลักษณะนิสัยทางจิตพิสัย (Affective Entry Characteristics) ได้แก่ ความสนใจ เจตคติต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนในโรงเรียน และความคึกเห็นส่วนตัว

(Self-view) ทิวแปรสุดท้ายคือ คุณภาพของการสอน (Quality of Instruction on Student Learning) หมายถึง ประสิทธิภาพซึ่งผู้เรียน จะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียน การสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อบกพร่อง และการรับผิดชอบกลับ ของการกระทำว่าถูกต้องหรือไม่

จากการศึกษาตัวแปรดังกล่าว บลูม (Bloom) ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า พฤติกรรมทางด้านความรู้ความคึกของนักเรียนบวกกับลักษณะทางจิตพิสัยของนักเรียน มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนถึงร้อยละ 65 ส่วนคุณภาพการสอนของครูมีผลต่อ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนร้อยละ 25 และเหลืออีกร้อยละ 10 เป็นอิทธิพลของตัวแปร อื่น ๆ ซึ่งมีผลน้อยมากต่อสัมฤทธิ์ผลของการเรียนในโรงเรียน

จากการศึกษาและการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่ามียุปัจจัยหรือองค์ประกอบทางการศึกษาหลายประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน องค์ประกอบเหล่านี้อาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภทคือ องค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ดังคำกล่าวของ อนาสตาซี (Anastasi 1961:141-142) ที่ว่าผลสัมฤทธิ์ของการเรียน นอกจากจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาแล้ว องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การจูงใจ และสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวกับสติปัญญาต่างก็มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Binder และนัก- การศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีความสำคัญซึ่งส่งผลให้เด็กได้รับความสำเร็จในการ เรียนเท่าที่ทางการศึกษาแต่เดิมสนใจคือ องค์ประกอบทางสติปัญญาและความถนัด ซึ่งมี อำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณอย่างสูงไม่เกิน .50 ด้วย เหตุนี้การที่นักเรียนจะเรียนได้สำเร็จหรือไม่ก็ตาม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสติ- ปัญญาหรือความถนัดเพียงอย่างเดียว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นที่ไม่ใช่ขององค์ประกอบ ทางสติปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย (Binder อ้างถึงใน อรรถิพนธ์ ชูชม 2523 :

นอกจากนี้ฮาร์วิทเธิร์ต (Harvighurst) ได้กล่าวถึงข้อสรุปของเทอร์แมน (Terman) ว่าความแตกต่างในความสำเร็จของแต่ละบุคคลที่มีระดับสติปัญญาเท่ากัน ส่วนใหญ่เนื่องมาจากองค์ประกอบทางค่านิยมที่ไม่ใช่สติปัญญา (Harvighurst 1963: 506)

ดังนั้น องค์ประกอบทางค่านิยมที่ไม่ใช่สติปัญญาจึงเป็นองค์ประกอบทางการศึกษาที่สำคัญและมีผลส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุคคลด้วย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเฉพาะองค์ประกอบทางค่านิยมที่ไม่ใช่สติปัญญาว่าองค์ประกอบหรือปัจจัยอะไรบ้างที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากผลการวิจัยที่กล่าวแล้วข้างต้น จะเห็นว่ามีความแปรที่ไม่ใช่ขององค์ประกอบทางค่านิยมสติปัญญาเป็นจำนวนมากที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาทิ ขนาดของโรงเรียน หลักสูตรและเนื้อหาวิชา วิธีสอน การนิเทศติดตามผล การใช้สื่อการเรียนการสอน คุณลักษณะของครู สุขภาพของนักเรียน สถิติการมาเรียน เจตคติของนักเรียนต่อวิชาที่เรียน และความร่วมมือของผู้ปกครอง เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้อาจจำแนกเป็นปัจจัยใหญ่ ๆ ได้หลายประเภท

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรต่าง ๆ มาศึกษาเฉพาะตัวที่สำคัญ ๆ และคาดว่าจะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอหลักการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรที่จะนำมาศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับหรือสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกตามปัจจัยใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยค่านิยมนักเรียน

1.1 สุขภาพ

สุชาติ โสมประยูร (2514 : 1) กล่าวว่า สุขภาพหมายถึงภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี และกล่าวว่าสุขภาพนี้มีไคหมายเฉพาะเพียงแต่ความปราศจากโรคหรือปราศจากทุพพลภาพเท่านั้น และสอดคล้องกับกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย (2519 : 15) ซึ่งกล่าวถึง

น้ำหนักและส่วนสูงว่าเป็นเครื่องชี้บ่งภาวะสุขภาพ และแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของบุคคล ผู้ที่ใคร่ขอว่ามีสุขภาพดี นอกจากปราศจากโรคภัยไข้เจ็บแล้ว จะต้องมีน้ำหนักและส่วนสูงไม่มากหรือน้อยเกินไป กล่าวคือ ต้องมีน้ำหนักและส่วนสูงอยู่ในระดับใกล้เคียงหรือปกติกับสถิติน้ำหนักและส่วนสูงของเด็กที่กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัยกำหนดไว้

นอกจากนี้ ลัลลนา แก้วศิลา (2498 : 21) ได้กล่าวถึง การชั่งน้ำหนักและส่วนสูงว่าเป็นเครื่องวัดว่าร่างกายได้รับอาหารเพียงพอหรือไม่ การเติบโตของร่างกายเป็นระยะเป็นสิ่งซึ่งแสดงว่าเด็กมีอนามัยดี การที่มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นยังเป็นสิ่งวัดความเจริญเติบโตอย่างเด่นชัด

ดังนั้น น้ำหนักของนักเรียนจึงเป็นเครื่องชี้บ่งภาวะสุขภาพของนักเรียนได้ สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับสุขภาพในด้านน้ำหนักและส่วนสูงซึ่งสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น ได้มีผู้วิจัยไว้คือ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 49) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา : รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2516 จากโรงเรียนทุกประเภทและทุกภูมิภาคทั่วประเทศ พบว่าความแตกต่างในเรื่องคุณลักษณะของนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน องค์ประกอบในเรื่องคุณลักษณะของนักเรียนนี้ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ น้ำหนักของนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งแสดงถึงระดับสุขภาพ อนามัย ตลอดจนบันทึกของการไม่มาโรงเรียน อาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่มีสุขภาพดี ซึ่งมีโอกาสมาเรียนสม่ำเสมอหรือขาดเรียนเพียงเล็กน้อยจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีสุขภาพไม่ดีและขาดเรียนบ่อยครั้ง

พิศเพลิน เขียวหวาน (2521 : 105) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่าง

คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 585 คน รวมทั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียน และอาจารย์ จำนวน 80 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่พยากรณ์ได้ดีที่สุดคือตัวพยากรณ์ที่ดีในองค์ประกอบค่านักเรียน ($R = .4855$) ตัวพยากรณ์ที่ดีในองค์ประกอบค่านักเรียน ได้แก่ พื้นความรู้เดิม อายุ และสุขภาพหรือน้ำหนักของนักเรียน สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ร้อยละ 24

อรพรรณ วีระกะลีส (2523 : 91) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางค่านสติปัญญาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,133 คน จากการวิจัยพบว่า น้ำหนักของนักเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีตัวหนึ่ง ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของจึงสรุปได้ว่า น้ำหนักหรือสุขภาพของนักเรียนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรนี้เป็นตัวพยากรณ์สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรย่อยตัวหนึ่งในปัจจัยค่านักเรียน

1.2 สถิติการขาดเรียน

จากรายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2516 ของโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ การขาดเรียนของนักเรียน ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน และอายุของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีอายุมาก บ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนและขาดเรียนบ่อยครั้ง จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนค่อย

กว่านักเรียนพวกอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2519 : 45)

ผลการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก พิศเพลิน เขียวหวาน (2521 : 157) ซึ่งได้วิจัยเพื่อหาองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า สถิติการขาดเรียนเป็นตัวพยากรณ์ตัวหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ อมรรักษ์ศักดิ์ (2521 : 52-72) ที่ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคกลาง พบว่า สถิติการขาดเรียนก็เป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเช่นกัน

นอกจากนี้ สานนท์ ฉายศรีศิริ (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครปฐม โดยศึกษาทั้งองค์ประกอบทั้งด้านสติปัญญาและไม่ใช้ด้านสติปัญญา พบว่าสถิติการขาดเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ต่อมา สุชาติ ลีตระกูล (2524 : 87) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สถิติการมาเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีตัวหนึ่งเกี่ยวกับองค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียนกล่าวคือ สถิติการมาเรียนมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีเวลาเรียนมาก สูงกว่านักเรียนที่มีเวลาเรียนน้อย

แต่ผลจากการวิจัยของ สุชาติ ลีตระกูล แตกต่างจากการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2524 : 36) ที่ได้เสนอรายงานการสัมมนาผลการวิจัยทบทวนโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ปี 2524 ซึ่งได้ศึกษาจากจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 23 จังหวัดพบว่า อัตรการมาเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถพื้นฐาน (วิชาเลขคณิตและภาษาไทย) คือ จังหวัดที่มีอัตรการมาเรียนต่ำมักจะมีคะแนนความสามารถพื้นฐานสูง และจังหวัดที่มีอัตรการมาเรียนสูงกลับมีคะแนนความสามารถพื้นฐานต่ำ

นอกจากนี้ อรุณี จักรสิรินท์ (2526 : 64) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สามที่มีองค์ประกอบคักสรรที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนต่างกัน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีสถิติการมาเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และจากการเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า นักเรียนที่มีจำนวนวันมาเรียนมาก มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนวันมาเรียนน้อย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้จึงสนับสนุนผลการวิจัยของสุชาติ ลีตระกูล ซึ่งได้กล่าวแล้ว

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สถิติการขาดเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.3 ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2519 : 45) ได้ศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2516 ของโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มาน้อยไกลจากโรงเรียนจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคือนักเรียนพวกอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนิษฐา แก้วสวัสดิวงศ์ (2524 : 85) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของเด็กเกาะและเด็กพื้นราบในจังหวัดพังงา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ (b) ของตัวพยากรณ์ที่ช่วยส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของเด็กเกาะสูง มี 4 ตัว ซึ่งมีระยะทางจากบ้านมาโรงเรียนและระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนรวมอยู่ด้วย

จากรายงานการสัมมนาผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ปี 2524 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525: 36)

พบว่า การเดินทางมาเรียนของนักเรียน คือ รอยละของผู้ที่ใช้เวลาในการเดินทางเกิน 40 นาที มีความสัมพันธ์กับความสามารถพื้นฐาน (วิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์) กล่าวคือ จังหวัดที่นักเรียนใช้เวลาในการเดินทางมาเรียนเกิน 40 นาทีมาก มีความสามารถพื้นฐานสูง แต่จังหวัดที่มีนักเรียนกลุ่มดังกล่าวน้อย มีความสามารถพื้นฐานต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยตามโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ปีงบประมาณ 2525 เขตการศึกษา 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 73) พบว่า โรงเรียนที่นักเรียนเดินทางใช้เวลา น้อย มีแนวโน้มว่าจะเป็นโรงเรียนที่มีความสามารถสูงกว่าโรงเรียนที่นักเรียนใช้เวลาเดินทางมาก ซึ่งจะเห็นได้จากความสัมพันธ์ระหว่าง รอยละของนักเรียนที่ใช้เวลาเดินทางมาเรียนสูงกว่า 15 นาที กับความสามารถของนักเรียนมีค่าเป็นลบเกือบทั้งหมด ซึ่งแสดงว่าการที่นักเรียนใช้เวลาเดินทางน้อยได้เปรียบกว่าในด้านความสามารถของนักเรียน

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน เป็นตัวแปรหนึ่งของปัจจัยด้านตัวนักเรียนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.4 การเรียนชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก

จากรายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2516 จากโรงเรียนทุกประเภทและทุกภูมิภาคทั่วประเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เด็กที่เคยเรียนชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็กมาแล้ว จะมีประสิทธิภาพในการเรียนชั้นประถมศึกษาสูงกว่าเด็กที่ไม่เคยผ่านการเรียนมา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 78) ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการ

ประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2523 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า นักเรียนที่เคยเรียนชั้นอนุบาลมาก่อนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าพวกที่ไม่ได้เรียนในทุกประเภท โรงเรียนและทุกภาคภูมิศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522: 26)

ทอมมา กนิษฐา แก้วสวัสดิวงศ์ ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของเด็กเกาะและเด็กพื้นราบในจังหวัดพังงา พบว่า การเรียนชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็กเป็นตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูง (กนิษฐา แก้วสวัสดิวงศ์ 2524 : 91) ในทำนองเดียวกัน จากรายงานการวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพของการประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้นำชุมชนบริเวณที่ตั้งโรงเรียนและบุคคลบริเวณชุมชนที่ตั้งโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับปานกลางคือ การได้เรียนชั้นอนุบาล ความพร้อมและทัศนคติของผู้เรียน และขนาดของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2527 : 162)

ดังนั้น การเรียนชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกล

1.5 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เมอร์เรย์ (Murray 1938: 164) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หรือความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) ว่าหมายถึง ความมุ่งหวังที่จะประสบความสำเร็จ ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพยายามเอาชนะคนอื่น หรือความตอกการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล

แมคเคลแลนด (McClelland 1953 : 110-111) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปควยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ หรือพยายามทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงเชื่อว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับสูงจะมีลักษณะดังนี้

1. มุ่งที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
2. มักจะเลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับกำลังความสามารถของตน และจะทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ
3. คิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จลงได้ควยความตั้งใจจริง และทำงานจริงของตน มิใช่เกิดจากโอกาส และไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์
4. จะทำสิ่งใดเพื่อให้ตนบรรลุมาตรฐานของตนเอง

นอกจากนี้ ราไฟฟิพย์ ซีรนิติ (2515 : 6) ได้ให้ความหมายของค่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าหมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มีความพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จบรรลุถึงเป้าหมายควยมาตรฐานสากลอันดีเลิศ หรือให้มีความพยายามที่จะกระทำให้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายของคำว่า "แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์" ดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มีความพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้ออุปสรรคหรือมีความพยายามที่จะกระทำให้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สำหรับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้น เฟสติงเจอร์ และ เลวิน (Festinger and Levin 1966 : 244) กล่าวว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้น จะมีความรู้สึกว่างงานที่ยาก ๆ จะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้อยากทำให้สำเร็จมากกว่างานที่ง่าย ๆ

นอกจากนี้ เฮอ์แมนส์ (Hermans 1970:353-363) ได้ศึกษาและพยายามสร้างแบบสอบถามที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการและสามารถวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้จริง ๆ โดย เฮอ์แมนส์พยายามศึกษาผลการวิจัยซึ่งผู้วิจัยคนก่อน ๆ ได้ศึกษา เขาจึงสร้างแบบสอบถามขึ้นมาได้โดยอาศัยหลัก 10 ประการดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีระดับความทะเยอทะยานสูง
2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความหวังอย่างมากกว่าคนจะประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าผลของการกระทำของเขานั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส
3. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป
4. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะอดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานานๆ
5. เมื่องานที่กำลังทำอยู่ถูกขัดจังหวะ หรือมีผู้อื่นเข้ามารบกวน ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ
6. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะรู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง และสิ่งต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
7. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะคำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก
8. ในการเลือกเพื่อนร่วมงาน ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะเลือกเพื่อนที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก
9. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนให้ได้ดี
10. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะพยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ให้ดีเสมอ

ไวเนอร์ (Weiner 1972 : 203-215) กล่าวว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันจะประสบผลสำเร็จในการทำงานต่างกัน เขาได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและค่าไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และมีความภาคภูมิใจที่ได้เลือกทำงานที่ยาก

2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีความตั้งใจทำงานดีกว่า ออกทนต่อความล้มเหลวสูงกว่า และชอบเลือกงานที่สลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

จากคำกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้น คือบุคคลที่ชอบริเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ภาวภูมิใจที่ไต่ทำงานยาก ๆ และสลับซับซ้อน เพราะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้อยากทำให้สำเร็จมากกว่างานที่ง่าย ๆ มีความตั้งใจในการทำงานสูง ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ให้ดีเสมอเพื่อให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น และมีความออกทนต่อความล้มเหลวสูง

สำหรับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีดังนี้

รำไพทิพย์ ชีรนิติ (2515 : ง) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยปรากฏว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงและกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

แต่ผลการวิจัยของ ประหยัค ทองมาก (2518 : ง) ซึ่งได้เปรียบเทียบความวิตกกังวล นิสัยในการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดพังงา พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำกว่าระดับความสามารถมีความวิตกกังวล นิสัยในการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับการวิจัยในต่างประเทศนั้น ยูจีน (Eugene 1969 : 3876A) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ขององค์ประกอบทางด้านสติปัญญาในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ 8 ในโรงเรียนรัฐโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบหนึ่ง

ร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ ความไม่เข้มงวดกวดขัน ความวิตกกังวล ความคาดหวังในการศึกษา ในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .55

ในปีเดียวกัน รัสเซลล์ (Russell 1969 : 263-266) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาาระดับ 9 โดยใช้แบบสอบ California Achievement Test วัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษ การอ่านและเลขคณิต ปรากฏว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ การอ่านและเลขคณิตมีค่าเท่ากับ .718, .629 และ .604 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งกล่าวข้างต้นนั้น เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรหนึ่งในการวิจัย และจัดไว้ในปัจจัยด้านตัวนักเรียน

1.6 เจตคติในการเรียน

เจตคติในการเรียนเป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียน เป็นแนวทางที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความตั้งใจ อยากรู้อยากเห็น ในวิชาที่ครูสอน และเอาใจใส่นักถึงการเรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนเกิดความพอใจและรู้สึกว่าการเรียนเป็นของสนุก น่ากระทำ และเมื่อนักเรียนเกิดความพอใจในสิ่งที่เรียนก็ย่อมจะชวนชววยพยายามค้นหาความรู้ต่อไป

คำว่า "เจตคติ" นี้ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ตัวอย่างเช่น

ออสแคมป์ (Oskamp อ้างถึงใน ชีระพร อูวรรณโพ 2521 : 4/1) ชี้ว่า ความหมายดั้งเดิม หมายถึง ท่าทางของคน แต่ในทางสังคมศาสตร์ยุคปัจจุบัน คำ ๆ นี้มักจะใช้ในความหมายที่ว่า เป็นท่าทางของจิตใจคน

โบการ์คัส (Bogardus 1931 : 62) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า

หมายถึง แนวโน้มของกิริยาอาการที่จะเห็นด้วยหรือต่อต้าน บางสิ่งบางอย่างของ
สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้แล้วแต่จะเห็นว่าสิ่งนั้นมีค่าทางบวกหรือทางลบ

แอลพอร์ต (Allport 1935 : 810) ได้ให้คำนิยามซึ่งเป็นที่ยอมรับ
กันโดยทั่วไปว่า เจตคติหมายถึงสภาวะความพร้อมของจิตหรือประสาทอันเกิดจาก
ประสบการณ์ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อวัตถุหรือสถาน-
การณ์ที่เกี่ยวข้อง

กิลฟอร์ด (Guilford 1939 : 336) กล่าวว่า เจตคติหมายถึง
อารมณ์ที่ซับซ้อนของบุคคลในอันที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบค่อสิ่งของ
หรือสภาพการณ์ เช่น บุคคล สถาบัน หรือเรื่องราวทางสังคม

อนาสตาซี (Anastasi 1968 : 479) กล่าวไว้ว่า เจตคติหมายถึง
ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกทางชอบหรือไม่ชอบสิ่งต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ชนวนนิยม
ประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึงสภาพของ
จิตและอารมณ์ที่จะแสดงออกทางชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อวัตถุหรือ
สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น เจตคติในการเรียนจึงหมายถึง สภาพของจิตและอารมณ์ที่จะแสดง
ออกทางชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับของนักเรียนที่มีต่อกลุ่มทักษะภาษาไทย
และคณิตศาสตร์

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น
นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านพบว่า นอกจากสติปัญญา ความสามารถ และความ
ถนัดทางการเรียนแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดย
เฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียนเองได้แก่ ความ
สนใจ ความเอาใจใส่ นิสัยและเจตคติต่อการเรียน

สมพงษ์ รุจิวรรณ (2516 : 51-54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางวิทยาศาสตร์กับผลการเรียนวิทยาศาสตร์พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีทัศนคติทางวิทยาศาสตร์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนา หงษ์ภู (2523 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าทัศนคติทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.235

นอกจากนี้ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2526 : 51) ได้กล่าวว่า ในทางการศึกษา ทัศนคติได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ทวยเหตุผลที่เชื่อว่าทัศนคติคือวิชาที่มีบทบาทสำคัญในอันที่จะช่วยส่งเสริมหรือสกัดกั้นการเรียนรู้ในวิชานั้น กล่าวคือ ผู้เรียนจะสามารถเรียนวิชานั้น ได้ดีขึ้นถ้าหากผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น

บาสแฮม (Bassham อ้างถึงใน พิธีรี เอี่ยมทัศน 2519 : 3) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อคณิตศาสตร์ว่ามีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหรือไม่ โดยให้นักเรียนเกรดหกเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 159 คน ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่มีทัศนคติไปในทางลบต่อคณิตศาสตร์จะไต่คะแนนสัมฤทธิ์ผลเฉลี่ยต่ำกว่าระดับคะแนนที่คาดหวังไว้ ส่วนนักเรียนที่มีทัศนคติทางบวกต่อคณิตศาสตร์สามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้เหนือกว่าระดับคะแนนเดียวกันนั้น

บราวน์ และ โฮลซ์แมน (Brown and Holtzman 1967 : 4) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยและเจตคติโดยตั้งสมมติฐานว่า เจตคติในการเรียนน่าจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือ เจตคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า เจตคติในการเรียนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.7 ความคาดหวังในการศึกษาต่อ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังในการศึกษาต่อกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น มีผู้วิจัยไว้อย่างมาก กล่าวคือ สสวท. (2528 : 179) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวกับครู นักเรียน และโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ที่สำคัญที่สุดคือ ความคาดหวังของนักเรียนในการศึกษาต่อ รองลงมาคือเจตคติต่อคณิตศาสตร์ ลักษณะของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ประสิทธิภาพในการสอนคณิตศาสตร์ชั้น ม.ศ.5 ของครู สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

สำหรับความคาดหวังในการศึกษาต่อนั้น ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนมากที่สุดทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวแปรที่อธิบายความคาดหวังของนักเรียนได้ดีที่สุดคือ ลักษณะชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

เลเฮอร์ (Lehrer 1969 : 3876- A) ได้ศึกษาองค์ประกอบหลายชนิดที่คิดว่ามีส่วนช่วยพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนเกรดแปดในโรงเรียนบางแห่งในรัฐไอโอวา สหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1968 พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการรวมกันมีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนได้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณสูงถึง .55 องค์ประกอบเหล่านั้นคือ การไม่เข้มงวดกวดขัน ความวิตกกังวล การตั้งใจและความคาดหวังในการศึกษาต่อ

เนื่องจากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ความคาดหวังในการศึกษาต่อเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด และเป็นตัวแปรร่วมตัวหนึ่งที่มีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกความคาดหวังในการศึกษาต่อเป็นตัวแปรตัวหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ และคาดว่าจะมีความสัมพันธ์

กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า ตัวแปรที่เป็นตัวพยากรณ์หรือทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีของปัจจัยด้านตัวนักเรียน ได้แก่ สุขภาพ สถิติ การขาดเรียน ระยะเวลาในการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน การเรียนชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็ก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติในการเรียนและความคาดหวังในการศึกษาต่อ

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

2.1 ครู

งานวิจัยเกี่ยวกับครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ มีผู้วิจัยไว้มากมาย อาทิ ประหยัค ทรงคุณ (2516 : 125 - 126) ได้ศึกษาสถานภาพของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 พบว่า ครูที่สอนแล้วทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักเป็นครูที่มีวุฒิอย่างค่าอนุปริญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 38 - 39) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 23,555 คน เพื่อค้นหาว่ามีองค์ประกอบใบบ้างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า วุฒิการศึกษาของครูเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ผลการวิจัยที่สนับสนุนงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติซึ่งกล่าวข้างต้นคือ การวิจัยของ อรพรรณ วีระกะลัส (2523 : 83) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า วุฒิครู เป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ศึกษาในวิชาวิทยาศาสตร์

ในปีต่อมา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2525 : 65 - 66) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิทางกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ แยกทางกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แต่ผลการวิจัยของ สุชาติ ลีตระกูล (2524 : 89) กลับพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ไม่ถูกคัดเลือกให้เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีคือ วุฒิครูและประสบการณ์การสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ปีงบประมาณ 2525 (เขตการศึกษา 1, 2, 3, 4, 5, 6) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 73) พบว่า วุฒิของครูส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถพื้นฐานของนักเรียน และพบความสัมพันธ์ในทางลบกระจายอยู่ทั่วไป ในทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ ไคส์ลิ่ง (Keisling 1971 : 24-27) ซึ่งใช้ตัวแปรเกี่ยวกับครูในการพยากรณ์ผลการเรียน พบว่า วุฒิของครูไม่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนักเรียน

นอกจากนี้ ชิม (Shim 1964 : 5225 - A) ได้ศึกษานักเรียนเกรด 6 จำนวน 124 คน จากโรงเรียนฮาร์วาร์ด เคาน์ตี รัฐแมริแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนกับครูที่ไม่มีวุฒิต่างครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิต่างครู และนักเรียนที่เรียนกับครูที่ไม่มีวุฒิปริญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิปริญญา

จากการศึกษาค้นคว้าของนักวิจัยและผู้สนใจดังกล่าว จะเห็นว่าผลการวิจัยเกี่ยวกับวุฒิต่างครูมีทั้งสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรเกี่ยวกับวุฒิต่างครูจะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จึงเลือกเป็นตัวแปรตัวหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้

2.2 ประสบการณ์ในการสอน

เมื่อ พ.ศ. 2509 สถาบันระหว่างชาติสำหรับคนคว่ำเรื่องเด็ก ปัจจุบันเป็นสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ กรมสามัญศึกษา (2509 : 23-33) ได้วิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิจัยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์เบื้องต้น และภูมิศาสตร์ ผลการศึกษพบว่า ประสบการณ์ทางด้านการสอนของครูมีส่วนสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการสอนมาก กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนมานานกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี จะมีผลการเรียนดีกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่เริ่มสอนมาไม่เกิน 5 ปี แสดงว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนนานกว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประหยัด ทรงคุณ (2516 : 125-126) ซึ่งได้ศึกษาสภาพภาพของครูสอนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 พบว่า ครูที่สอนแล้วทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน

นอกจากนี้ ชิม (Shim 1964 : 5225 - A) ได้ศึกษานักเรียนเกรด 6 จำนวน 124 คน จากโรงเรียนฮาร์วาร์ด เคาน์ตี รัฐแมริแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์ในการเรียนต่ำกว่า 10 ปี

จากการวิจัยดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งคือ "ประสบการณ์ในการสอน"

2.3 การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริการสนับสนุนการสอน

นอกจากตัวแปรด้านวิธีการและประสบการณ์ในการสอนของครูแล้ว ตัวแปรที่สำคัญที่คาดว่าทำให้การสอนของครูบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรที่วางไว้ โดยดูจากผลผลิตคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก็คือ การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร และการใ้รับบริการสนับสนุนการสอน อาทิ การบริการด้านกรณีศึกษา การบริการด้านสื่อ

การเรียนการสอน การบริการด้านการวัดผลการเรียน และการบริการห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งจะศึกษาได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการสอนหรือการไร้หลักสูตร ดังนี้

ทองคำ บอลคำ (2517 : 62) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครู วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยศึกษา กับครู 218 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนวิทยาศาสตร์มีปัญหาดังนี้

1. ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน
2. ห้องสมุดโรงเรียนมีหนังสือและเอกสารไม่เพียงพอ
3. การสอนวิทยาศาสตร์ของครู สอนโดยไม่เข้าใจหลักสูตร
4. ฐานะทางเศรษฐกิจและครอบครัวของนักเรียนไม่ดี ส่งผลต่อจรรยาบรรณของนักเรียน

จากรายงานการนิเทศติดตามผลการไร้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศของกองวิจัย กรมวิชาการ (2521 : ไม่เรียงหน้า) ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการไร้หลักสูตรดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนช่วยเหลือครูในด้านการไร้หลักสูตรใหม่ ปล่อยให้ครูสอนตามลำพัง บางโรงเรียนไม่ได้นำอุปกรณ์ที่ได้รับแจกให้ครูสอนไร้
2. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บางส่วนไม่ผ่านการอบรมตามแนวหลักสูตรใหม่ ส่วนผู้ที่เข้ารับการอบรมก็ไม่เข้าใจหลักสูตรอย่างถ่องแท้ ทำให้ขาดความมั่นใจในการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่

3. ขาดการนิเทศติดตามผลจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ศึกษาพิเศษ ครูใหญ่

สุกิจ บุญฉวี (2522 : ๑) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาใน จังหวัดอุบลราชธานีต่อการอบรมครูประจำการ พบว่า ครูมีความต้องการอย่างมากที่จะให้จัดการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยเน้นเรื่องวิธีสอนและกิจกรรมการสอนด้านการปฏิบัติจริง

นอกจากนี้ มัลลิกา นิตยาภร และคณะ (เอกสารอัครสำเนา : 7) ได้ศึกษามัญหาอุปสรรคและแนวทางที่จะปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพของการประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2523-2524 โดยศึกษาจากเอกสารและดำเนินการวิจัยเจาะลึก ทั้งการออกงานสนาม ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งมีแนวความคิด เห็นที่ตรงกัน และสรุปสาระสำคัญที่ควรปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรของผู้บริหารและครู
2. ขาดการนิเทศและการให้ความรู้ทางเทคนิควิชาการอย่างทั่วถึง
3. ความต้องการฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน
4. การจัดสรรงบประมาณ ขาดความคล่องตัว โดยเฉพาะในเรื่องการจัดซื้อสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนคุณภาพการเรียนการสอน

จากรายงานการสัมมนาผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนา การศึกษา ปี 2525 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525 : 61-62) ซึ่งเป็นผลการวิจัยของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้และภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้คุณภาพการศึกษาลดลง คือ

1. ผู้บริหารไม่สนใจที่จะบริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง
2. ผู้บริหารขาดการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ
3. ครูไม่เข้าใจและไร้เทคนิคการวัดผลตามหลักสูตรใหม่ไม่ถูกต้อง

นอกจากรายงานการสัมมนาดังกล่าวแล้ว ผลจากการประชุมของคณะที่ปรึกษา โครงการนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาในเอเชียของยูเนสโก ครั้งที่ 9 เมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. 2527 ที่กรุงเทพมหานคร ได้เสนอให้ประเทศสมาชิกที่สนใจพิจารณาทำเป็น โครงการนวัตกรรมร่วมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีตัวแปรที่สามารถช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6 ประการ ซึ่งมีการเตรียมครู ให้พร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ เจตคติ และความไวต่อการรับรู้รวมอยู่ด้วย โดยกล่าวถึง การที่ครูจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้โดยดลนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐาน เบื้องต้น 3 ประการคือ

1. ครูต้องเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในวัยนี้
 2. ครูของรูเทคนิคใหม่ ๆ ที่จะใช้ไ้ผลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่พบในชั้นเรียน โดยการอบรมครูระหว่างประจำการ
 3. ครูควรจะต้องได้รับการสนับสนุนและการให้คำแนะนำที่ดีจากผู้เกี่ยวข้อง โดยจัดในรูปของการนิเทศการศึกษาก็ได้
- (สิริพร บุญชูพันธ์ 2528 : 43-45)

นอกจากนี้การวิจัยบริการห้องสมุดก็เป็นตัวแปรหนึ่งในค่านการบริการสนับสนุนการสอนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย ดังคำกล่าวของ ถวัล มาศจำรัส (2528 : 40) ที่ว่า ห้องสมุดเป็นบริการอย่างหนึ่งในโรงเรียนที่จะช่วยสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในส่วนของการเร่งคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อุตัย เพชรช่วย (2528 : 44) กล่าววว่า ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษาและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรที่มุ่งใหญ่เรียนรู้จักคนควาควยตนเอง ห้องสมุดเป็น "แหล่งวิชา" ที่จะช่วยใหญ่เรียนรู้อีกตามอัธยาศัยของแกละบุคคลคือ นักเรียนที่เรียนเองจะสามารถเรียนรู้ได้เต็มที่ตามที่ต้องการ ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้าก็สามารถเรียนรู้ได้อย่างน้อยก็เท่ากับจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนกำหนดให้

จากการศึกษาเอกสารและปัญหาทั้งกล่าว ผู้วิจัยจึงคาดว่าตัวแปรเกี่ยวกับการบริการสนับสนุนการสอนและการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรจะสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จึงจัดตัวแปรทั้งสองไว้ในปัจจัยค่านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

2.4 การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนของครูเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะจะทำให้ครูสามารถกำหนดรายละเอียดในการช่วยเหลือนักเรียนตามชั้นตอน ตลอดจนการเลือกอุปกรณ์ที่เหมาะสมไปใช้ในการสอน

การเตรียมการสอนในที่นี้ หมายถึง การศึกษาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือ
การสอนก่อนสอนทุกครั้ง และจัดทำกำหนดการสอน บันทึกการสอน เตรียมกิจกรรมการ
เรียนการสอนที่ควรใช้ เตรียมสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนเครื่องมือวัดผลและ
ประเมินผล

คณะปฏิบัติการโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถม-
ศึกษา ได้ศึกษามีปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู จากเอกสารและงานวิจัย พบว่า
ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอนและการศึกษาหลักสูตรแม่บท ตลอดจนเอกสารหลัก-
สูตร ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการทำความเข้าใจหลักสูตรเป็นเรื่องค่อนข้างยาก จึงหันมา
ศึกษาคู่มือครูและแผนการสอนซึ่งง่ายกว่า ครูบางคนก็ศึกษาทั้งหลักสูตรแม่บทแผนการสอน
และคู่มือครูจนเข้าใจ แต่ไม่สอนตามที่หลักสูตรกำหนด เพราะเป็นภาระที่หนักและเหนื่อย
มาก ครูบางคนคิดว่าตนเองถนัดในการสอนวิชานั้นอยู่แล้ว จึงคิดว่าคู่มือครูหรือแผนการสอน
ไม่สำคัญ สู้สอนโดยวิธีของตนไม่ได้ และครูบางคนมีปัญหาในการเตรียมการสอน ไม่สามารถ
เตรียมการสอนได้ครบทุกวิชา เพราะมีชั่วโมงสอนมากเกินไป (สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เอกสารอัครสำเนา : 16-17)

ฉะนั้น หากไม่แก้ไขปรับปรุงปัญหาดังกล่าว จะเป็นผลกระทบต่อคุณภาพของ
นักเรียนได้ เพราะหลักสูตรและการสอน และคู่มือการสอนเป็นเครื่องมือหรือแนวทาง
ให้ครูผู้สอนได้ศึกษาและนำหลักสูตรไปใช้ให้ตรงตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

สำหรับผลการวิจัยในด้านการเตรียมการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนนั้น มัลลิกา นิตยาพร และคณะ (เอกสารอัครสำเนา : 5-6) พบว่า ความ
พร้อมของผู้เรียนและครู เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน

และจากรายงานการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชาบาล
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 45-46) พบว่า การเตรียม
ความพร้อมของครู เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
เพราะการไม่เตรียมการสอนทำให้ชั้นเรียนดำเนินไปอย่างเนือย ๆ และส่งผลเสียอย่างยิ่ง

ต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการเรียนรู้ไม่ได้ดำเนินไปตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ แต่เป็นไปตามจุดประสงค์และเกณฑ์ของครู

จึงสรุปได้ว่า "การเตรียมการสอนของครู" เป็นตัวแปรหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.5 การใช้สื่อการเรียนการสอน

ในระดัประถมศึกษา สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะส่งเสริมประสบการณ์แก่ผู้เรียน ทำให้เข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้เร็วขึ้น ช่วยพัฒนาความคิดและทักษะด้านต่าง ๆ สื่อการสอนแต่ละชนิดมีคุณสมบัติแตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อจะใช้สื่อการสอนต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการสอนด้วย

นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้สามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนหรือคู่มือครูของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่า เมื่อยกคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียวแล้วจะทำให้คุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น ดังนั้น การใช้สื่อการเรียนการสอนน่าจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นองค์ประกอบที่ทำให้สื่อมีประสิทธิภาพในการใช้ได้

ผลการวิจัยที่ยืนยันให้เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อคุณภาพการประถมศึกษาคือ ผลการวิจัยตามแผนงานที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการประถมศึกษา ของ มัลลิกา นิตยาพร และคณะ (เอกสารอัครสำเนา : 15-16) ได้ผลการวิจัยอย่างเด่นชัดว่าสื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนโดยตรงที่ไม่ต้องมีอิทธิพลจากองค์ประกอบอื่นใดมาสนับสนุน ด้วยเหตุนี้แผนงานที่ 4 จึงได้ศึกษาประสิทธิผลของการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีต่อคุณภาพการศึกษา โดยวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ใ้ได้รับสื่อทุกกลุ่มประสบการณ์ ทั้งประเภทวัสดุอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์ กลุ่มที่ 2 ใ้เฉพาะสิ่งตีพิมพ์ กลุ่มที่ 3 ใ้ไม่ได้รับสื่อเลย ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการเรียนของนักเรียนกลุ่ม 1 และ 2 สูงกว่ากลุ่ม 3 เป็นส่วนใหญ่อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ กลุ่ม 1 และ 2 มีคุณภาพทางการเรียนใกล้เคียงกัน

จากการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา พ.ศ. 2525-2534 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการในการจัดการศึกษาที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อคุณภาพการศึกษา มีอยู่ 10 ประการ ซึ่งมีตัวแปรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการใช้สื่อการเรียนรวมอยู่ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 54)

ฉะนั้น จะเห็นว่าสื่อการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะเพิ่มคุณภาพการประถมศึกษาได้ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับการใช้สื่อการเรียนการสอนด้วย

2.6 การสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียน

บลูม (Bloom 1976 : 4) ได้สรุปหลักการเรียนเพื่อรอบรู้ว่า นักเรียนทุกคนหรือเกือบทุกคนสามารถเรียนวิชาต่าง ๆ ที่จัดสอนในโรงเรียนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาชั้นต้นอย่างชัดเจนได้ ถ้าสามารถจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละคน และใช้เวลาสำหรับเรียนวิชานั้นแก่นักเรียนมากเพียงพอกับความสามารถที่จะเรียนในระหว่างที่เรียนนั้นนักเรียนได้รับความช่วยเหลือ มีการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียน และข้อบกพร่องในการเรียนและข้อคิดค้นของนักเรียนอย่างทันที่

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 192) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.ศ.5) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2523 ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 3,747 คน โดยศึกษาในแง่มุมของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนคือ วิธีสอนที่คำนึงถึงความสามารถของนักเรียนซึ่งพิจารณาจากความถี่ในการให้แบบฝึกหัดเพิ่มเติมเป็นพิเศษแก่นักเรียนบางคน ซึ่งเป็นพฤติกรรมการสอนที่พบในครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นเวลายาวนาน และพบว่าครูที่สอน

นักเรียนกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์สูง มักจะให้ให้นักเรียนทำงาน เป็นกลุ่มย่อยบ่อยครั้งกว่าครูของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า การสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง นักเรียนจะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ควบ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ตัวแปรที่เป็นตัวพยากรณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ วัสดุครู ประสิทธิภาพในการสอน การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร การเตรียมการสอน การใช้ สื่อการเรียนการสอน การสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียน และการ บริการสนับสนุนการสอน

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน

3.1 ศาสนา

ศาสนานับเป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ดังคำกล่าวของ วิกรม กมลสุโกศล (2518 : 104) ที่ว่า พ่อแม่ ของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและพ่อแม่ของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ย่อมจะมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จึงส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

กนิษฐา แก้วสวัสดิ์ (2524 : 82) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของเด็กเกาะและเด็กพื้นราบ ใน จังหวัดพังงา พบว่า ศาสนาเป็นตัวแปรหนึ่งในค่าน้องค์ประกอบส่วนตัวและสภาพแวดล้อม ที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

จากรายงานการสัมมนาผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนา-
การศึกษาปี 2525 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525 : 46-47)
ซึ่งกล่าวถึงข้อค้นพบจากการวิจัยโครงการดังกล่าว อันประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ ใน
ภาคใต้และภาคกลางรวม 27 จังหวัด พบว่า ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้นั้น ทองถิ่นที่มี
นักเรียนนับถือศาสนาอิสลามมากจะอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถพื้นฐานต่ำ ซึ่งตรงข้าม
กับทองถิ่นที่มีนักเรียนนับถือศาสนาพุทธมาก จะอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถพื้นฐานสูง

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศนั้น ศาสตราจารย์ เพรสคอร์ท (Prescott
อ้างถึงใน สุข เกษชัย 2506 : 2-9) ได้สรุปว่า ปัจจัยประการหนึ่งใน 6 ประการ
ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคือ ปัจจัยทางวัฒนธรรมและการอบรม
สั่งสอนทางบ้าน

ดังนั้น "ศาสนา" จึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียน

3.2 อาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครองเป็นตัวแปรหนึ่งในปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน
ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งยืนยันได้จากรายงานการวิจัย
ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 :
48) ซึ่งได้สรุปข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วประเทศว่า ความแตกต่างของระดับ
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ในจำนวนนี้ดูเหมือน
ว่า อาชีพของบิดาเป็นตัวแปรในองค์ประกอบ ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของ
นักเรียนมีมากเป็นพิเศษ

สุนันท์ ศลโกสุม (2516 : 167) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของอาชีพ
ผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร
มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กองวิจัย-

การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 17) ซึ่งได้ศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากรายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ปีงบประมาณ 2525 (เชกการศึกษา 1, 2, 3, 4, 5, 6) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 67) ได้กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพค่านต่าง ๆ กับความสามารถพื้นฐานของนักเรียนประถมศึกษา ในด้านการประกอบอาชีพของประชากรพบว่า สอดคล้องกันทั้ง 6 เชกการศึกษา คือความสามารถพื้นฐานของนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทางลบกับร้อยละของผู้ปกครองที่มีอาชีพทางการเกษตร ซึ่งมีความหมายว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรมีแนวโน้มว่าจะมีความสามารถพื้นฐานต่ำ สำหรับอาชีพอื่น ๆ นั้น ได้ผลตรงข้ามคือมีความสัมพันธ์ในทางบวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพค่านค้าขายและรับราชการ มีค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ ค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างสูงในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถพื้นฐานกับอาชีพค่านค้าขายในเชกการศึกษา 2-4 และ 6 รองลงมาเป็นอาชีพรับราชการในเชกการศึกษา 2, 3, 4 และ 6 สำหรับอาชีพส่วนทั่วเกือบไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถพื้นฐานของนักเรียน

สำหรับการวิจัยในต่างประเทศนั้น โคปรา (Chopra 1967 : 359) ได้วิจัยเกี่ยวกับอาชีพของบิดากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีอายุระหว่าง 14 - 17 ปี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนมัธยมศึกษาในเมืองแควซบัทจำนวน 1,359 คน พบว่า อาชีพของบิดามารคาค่างกันยอมมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่างกันค้วย และมีความสัมพันธ์ทางบวก กล่าวคือนักเรียนที่บิดามารคามีอาชีพรับราชการหรือค่านค้าขาย จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่บิดามารคามีอาชีพรับจ้าง

จากการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวแล้ว จึงสรุป
ได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน

3.3 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ความสนใจและความ
เอาใจใส่ที่ผู้ปกครองมีต่อเด็กเป็นแรงกระตุ้นประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียน

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีผู้วิจัยไว้หลายท่าน ทั้งในประเทศ
และต่างประเทศ กล่าวคือ

กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(2520 : 18) ได้วิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า
ครอบครัวที่บิดามารดาเห็นความสำคัญของการศึกษา เด็กจะมีสัมฤทธิ์ผลสูง เพราะ
บิดามารดาสนับสนุนการเรียนของเด็ก ให้กำลังใจ เอาใจใส่ในการทำการบ้านของ
เด็ก ส่วนครอบครัวที่พ่อแม่ไม่เอาใจใส่หรือไม่ให้ความสนับสนุนจะมีผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนต่ำ

สุชาติ ลีตระกูล (2524 : 88) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการ
ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในค่านองค์ประกอบค่านครอบครัวของนักเรียน ตัวพยากรณ์
ที่ดีได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองและ
การใช้สื่อมวลชน

ศิริวัลย์ อุดมพรวิรัตน์ (2525 : 61-62) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ
ส่งเสริมการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง โดยใช้
กลุ่มตัวอย่างนักเรียนและผู้ปกครองกลุ่มละ 120 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครองมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนค่า ซึ่งการส่งเสริมของผู้ปกครองนั้น ได้แก่ การให้นักเรียนมีเวลาทำการบ้านอย่างเพียงพอ ผู้ปกครองไม่รบกวนให้ทำงานอื่นในขณะที่ทำการบ้าน จัดหาซื้อและอนุญาตให้เด็กเลือกของเล่นที่ส่งเสริมการศึกษาคำนวณ การจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้อย่างครบครัน การใช้เวลาวางฝึกให้เด็กทำโจทย์ปัญหาหรือฝึกคิดในใจ

และจากรายงานการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 54-55) ซึ่งศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชาบาล พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ประกอบ การเรียนให้บุตร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

นอกจากงานวิจัยภายในประเทศดังกล่าวแล้ว ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองซึ่งสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย อาทิ

แอสเวิร์ท (Ashworth 1964 : 3224 - A) ได้รายงานผลจากการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดหมายไว้ว่าจะมีพื้นฐานทางค่านต่าง ๆ แตกต่างกันหรือไม่ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มบวกจะเอาใจใส่และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มลบ ซึ่งแรงกระตุ้นจากผู้ปกครองหรือการส่งเสริมการเรียนแก่เด็กจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็ก

ฮิลเลียดและโรเบิร์ต (Hilliard and Robert 1969 : 426) พบว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักเป็นเด็กที่บิดามารดาให้การยอมรับ ยกย่อง ชมเชย แสดงความสนใจ และเข้าใจเด็กอย่างมาก

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงคาดว่า การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองจะเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีตัวหนึ่งในปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน จึงเลือกเป็นตัวแทนนายหรือตัวแทนอิสระในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

3.4 ภาษาที่ใช่พูดที่บ้าน

ภาษาที่ใช่พูดที่บ้าน เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่มีสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพราะนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน เนื่องจากภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่ถือว่าเป็นสื่อกลางของการเรียนการสอนในโรงเรียน จึงเป็นที่เชื่อว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ไม่ใช่ภาษาไทยกลางเป็นสื่อ จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่พูดภาษาไทยกลาง เนื่องจากภาษาที่ใช่พูดในบ้านในภูมิภาคที่ไม่ใช่ภาษาไทยกลางก็ถนัดแล้ว จะไม่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ทางภาษาในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 64)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาที่ใช่พูดที่บ้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีดังนี้

รักษา ศิริพานิช (2507 : 28 - 29) ได้ศึกษาความเข้าใจในการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาไทยกลางในจังหวัดพระนคร และภาษามลายูในจังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนแรกเข้าเรียนที่พูดภาษามลายูที่บ้าน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อ่าน เลขคณิต และเขียน ผู้ที่นักเรียนที่ใช่ภาษาไทยกลางเป็นประจำไม่ได้

สุรเดช ปานาทกุล (2519 : 49 - 50) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษามัธยมศึกษาใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โดยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามัธยมศึกษาใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ปีการศึกษา 2518 จำนวน 451 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ จำนวนบุคคลในครอบครัว รายได้โดยเฉลี่ยต่อปี ศาสนา ที่นับถือ การพูดและฟังภาษาไทยกลาง รวมกันอธิบายความแปรปรวนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามัธยมศึกษาไคร้อยละ 12 โดยมีตัวแปรด้านการพูดและฟังภาษาไทยกลางมีความสำคัญในลำดับสูงสุด

อารี ยิงสกุล (2513 : 69) ได้ศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมบางประการที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ภาษาที่พูดเมื่ออยู่ที่บ้านมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนภาษาไทย

จากรายงานการสัมมนาการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2521 : 9) ที่ประชุมเห็นด้วยกับผลการวิจัยที่ว่า การใช้ภาษาไทยกลางพูดที่บ้าน ส่งเสริมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

จากรายงานการสัมมนาผลการวิจัย โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา ปี 2525 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525 : 46-47) พบว่า ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้นั้น ห้องถิ่นที่มีนักเรียนใช้ภาษาอื่นมากจะอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถพื้นฐานต่ำ คือ มีค่าสหสัมพันธ์ - .60

และเมื่อปี พ.ศ. 2528 สสวท. (2528 : 115) ได้วิจัยและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ ร่วมกับนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ภาษาที่ใช้พูดที่บ้านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะที่ว่า ถ้านักเรียนมาจากครอบครัวที่พูดภาษาไทยกลางที่บ้านตลอดเวลา จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์สูง ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ใช้ภาษาไทยกลางที่บ้านเล็กน้อยหรือไม่พูดภาษาไทยกลางเลย จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ภาษาที่ใช้พูดที่บ้านเป็นตัวแปรหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ศาสนา อาชีพของบุคคลรอบ การสนับสนุนทางการเรียนของบุคคลรอบ และภาษาที่ใช้พูดที่บ้าน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีปัจจัย หรือองค์ประกอบหลายอย่างมาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบทางด้าน ที่ไม่ใช่สติปัญญา องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์มากบ้างน้อยบ้าง นึก- แยกแตกต่างกันตามระดับการศึกษาของนักเรียน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 3 ด้านคือ ปัจจัยด้าน ตัวนักเรียน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยสภาพแวดล้อมทาง บ้าน ประกอบกับคุณภาพการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สกลนครมีผลไม่น่าพอใจ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบาย หลักที่จะเร่งคุณภาพหรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร และแต่ละปัจจัยส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนดังกล่าวมากน้อยแค่ไหน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการประถมศึกษา ในจังหวัดให้มีความเป็นที่น่าสนใจต่อไป